לב א ב מיי׳ פ״ו מהלכ׳ ערכין הלכה כח סמג עשין קלב טוש"ע אה"ע כ) רבי עקיבא אומר יפר שמא סעדיף עליו יותר מן הראוי לו. סימן פא סעיף א: לג ג מיי׳ שם הלכה כו ליה ומשום הכי לריך להפר ומיהו מלי מיפר משום דברים שבינו

לבינה ות"ק לא חייש להכי משום

סמג שם טוש"ע ח"מ ב... כם טוט"ע ח' סימן ריב סעיף ט: ד מיי' פי"ב מה ד מיי׳ פי״ב מהל׳ נדרים הלכה י סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעי' עא וטוש"ע אה"ע סימן פא

:סעיף

מוסף רש"י

הרי זו עושה ואוכלת. אין מעשה ידיה קדוש על פיו (כתובות נח:). והמותר. הקדיש את מוחר מנושה ידי אשחו מה שהיא עושה לו יותר על הראוי שפסקו חכמים ולא הקדיש מעשה ידיה עלמן, והמוחר קנוי לו במעה כסף שחקנו לה חכמים שיתן לה בכל שבת מעה כסף לצורכיה, לבד המזונות (שם). כי על העדפה הוא דקאמר. כלומר הלכה דיפר ולאו מטעמיה, דאילו לר' יוחטן עיקר מעשה ידיה לריך הפרה ולשמואל משום העדפה שמא מעדיף על העדפה שתה חעדיף על החלים החלוי הוא דאמר יפר, מלי הוא לאמן והשתא נעלי הוא לאמן שני הוא לא אין היא אלא אקשי ליה קושיא אלא אקשי ליה קושיא אלא אקשי ליה קושיא אלא אקשי ליה קושיא אלא אחייתא (שם נשם נשט. אי קחריתה (שם ופט.). אי
גמי אין הלכה כת"ק.
דאמר אין לכין להפר,
אלא יפר (שם). אלא
אמר רב יוסף. לעולם
הלכה ומטעמיה קאמר
הלכה ומטעמיה קאמר וממוס ממת יגרפוס, ושאני קונמות, הקדט שחינו הקדט לכל אלח על חדס חדר כלטון קונס (שם). הואיל ואדם אוסר פירות חבירו עליו: מתוך שחול מופק במקום שאין סתם הקדש מופס, שאדם אוסר פירות חבירו עליו ואומר קונם פירות פלוני עלי ובסתם פירות פנוני על הסתם הקדש אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, הלכך אדם אוסר עליו נמי דבר שלא בא לעולם, אבל מתני' במקדים הקדם גמור ליירי ואינו ממהר לתפוס כקונס (שם). אמר ליה אביי. ומה ראיה פירות חבירו עליו לכאן, שהן פירות חבירו על חבירו, דעכשיו היא משועבדת לו למעשה ידיה ואינה לאויה להמפיסו בקונס ולטדיגרשנה קאמר דמייל, ועוד שעדיין לא נעשית המלאסה עד לאחר גירושין וחזרה (שם). בשלמא אדם אוסר פירות שהירו עליו. בקונס, שהי אדם אוסר פירות שהי אדם אוסר פירות שהי אדם אוסר פירותי לו למעשה ידיה ואינה טארי מוטל פילוניו על חבירו, בין בלטון קונס לחבירו לבדו בין שהקדיטו סתם הקדש גמור, אלא יאסור דבר שלא בא לעולם. בתמיה, לא המלאכה באה ולא הרשות באה לידה להתפים עד שתתגרש, שהרי אין שתתגרש, שהרי אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו. שממקום שבאת אין אתה יכול ללמוד איסור, שהרי

דסבירא ליה דהעדפה נמי דידיה הוי. והאי העדפה היינו שתעדיף על מה שפסקו לה חכמים לעשות לבעלה דהיינו משקל חמש סלעים כדאיתא בפרק אע"פ (כתובות סד:): רבי יוחנן בן נורי אומר יפר שמא ינרשנה ותהא אסורה לחזור לו. דסבירא ליה לר' יוחנן בן נורי כת"ק דהעדפה נמי דבעל הויא הלכך משום העדפה אין לריך להפר אלא שמא יגרשנה ויהא הנדר חל שמשגרשה אינה משועבדת לו למעשה ידיה ותהא אסורה לחזור לו לפי שנאסר במעשה ידיה ואי אפשר לו ליזהר שלא תטחן ושלא תאפה וכל שאר מלאכות השנויות במשנתנו שאשה עושה לבעלה ות"ק פליג עליה דר' יוחנן בן נורי אי משום דלא סבירא ליה דמהניא הפרה לכי מגרש לה אי משום דנדר גופא כיון דהשתא לא חייל לקמיה נמי לא חייל. ופלוגתייהו בהעדפה אי דבעל הויא אי לא אוקימנא לה בכתובות (דף סו.) בהעדפה שעל ידי הדחק כדחיתה התם: גבו' המר שמוחל הלכה כר׳ יוחנן. דחמר יפר:

למימרה דקסבר שמוחל חדם מקדיש דבר שלה כה לעולם. דחי לח כיון דהשתא לא חייל נדרה לקמיה נמי לא חייל: ורמינהו המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זו עושה ואוכלת. איכא דמוקמי לה בפרק אע"פ (שם נח:) אפי' במעלה לה מזונות ואפי' הכי הרשות בידה לבטל הקדשו והרי זו עושה ואוכלת מדרב הונא דאמר התם יכולה אשה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה ומאן דפליג עליה דרב הונא התם מוקי לה למתני׳ בשאין מעלה לה מזונות ומשום הכי היא עושה ואוכלתים: והמותר. אם הקדיש מותר מעשה ידיה דהיינו יתר על חמש סלעים ביהודה כדחיתה התם: ר"מ חומר הקדש. מוקי לה שמואל התם [במעלה לה מזונות ואינו מעלה לה] מעה כסף

אהרי זו עושה ואוכלת והמותר 6 רבי מאיר אומר הקדש רבי יוחגן הסנדלר אומר חולין יוֹאָמר שמואל יהלכה כר' יוַחנן הסַנדלְר' אלמא יאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם וכי תימא כי קאמר הלכה כר' יוחנן בן נורי על העדפה הוא דקאמר לימא הלכה כרבי יוחנן בן נורי בהעדפה אי נמי 🌣 הלכה כת"ק א"נ (אין) הלכה כרבי עקיבא אלא אמר רב יוסף שאני קונמות הואיל ואדם אוסר פירות חבירו עליו אוסר נמי דבר שלא בא לעולם עליו אמר ליה אביי בשלמא אדם אוסר פירות חבירו עליו שהרי אדם אוסר פירותיו על חבירו אלא יאסור דבר שלא בא לעולם על חבירו שהרי אין אדם אוםר פירות חבירו על חבירו אלא יאמר רב הונא בריה דרב יהושע באומרת יקדשו ידי לעושיהן דידים הא איתנהו בעולם וכי אמרה הכי קדשה והא משעבדן ידיה לבעל דאמרה לכי מגרשה השתא מיהת לא מגרשה וממאי דכי אמרה הכי מהניא אמר

בשלמה הדם הוסר פירות הכירו עליו. די"ל יאסרו פירות חבירו עליו אלא יאסור דבר שלב"ל על חבירו שבאיזה ענין יש בו כח לכך שהרי אין בו כח לאסור פירות חבירו על חבירו להכי נמי פירות מעשה ידיה הויין של בעל והיאך יכולה לאוסרן עליו הואיל שלא באו לעולם: יקדשו ידי לעושיהן. דידים איתנהו בעולם דהיינו אוסר פירות חבירו עליו: ומי מקדשן והא משעבדן ידיה לבעל. דהשתא הוי דומיא דאוסר פירות חבירו על חבירו: דאמרה לכי מגרשה. יקדשו דכל זמן שהיא ברשותו אינה אוסרתן ואהכי אי לא מיפר מהשתא חיילא קדושה עלייהו ואי מגרשה והדר נסיב לה מיתסרן עליו מעשה ידיה: וממאי דכי אמרה הכי מהני. ואע"ג דאיתה תחת הבעל:

שתקנו לה חכמים תחת מותר ור' מאיר דאמר הקדש לאו מחיים קאמר דהא לית ליה ביה מידי אלא הקדש לאחר מיתה קאמר שהבעל זכה בההוא מותר מדין ירושה וסבירא ליה לרבי מאיר דאדם מקדיש דבר שלא בא לעולם: רבי יוחנן הסנדלר אומר חולין. דסבירא ליה דאין אדם מקדים דבר שלא בא לעולם: וכי סימא כי קאמר הלכה כרבי יוחנן בן נורי על העדפה הוא דקאמר. במאי דפליג עליה דר"ע דאמר ר"ע יפר משום העדפה דסבירא ליה לר"ע העדפה דידה הויא ואיהו פליג עליה דמשום העדפה אין לריך להפר דהעדפה נמי דבעל היא בהא בלחוד הוא דאמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן נורי אבל במאי דאמר יפר לא סבירא ליה כוחיה דודאי לא לריך הפרה דלא חייל נדרא כלל דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם: לימא הלכה כרבי יוחנן בן נורי בהעדפה. הכי הוה ליה למימר דהלכה כרבי יוחנן בן נורי סתמא לאו בהעדפה בלחוד משמע אלא בעיקר מילתא דאמר יפר: אי נמי אין הלכה כרבי עקיבא. והא אתי שפיר דמשמע דלית הלכתא כרבי עקיבא במידי לא במאי דאמר יפר דהא אין לריך הפרה משום דאין אדם מקדש דבר שלא בא לעולם ולא במאי דקאמר דהעדפה דידה הויא דלימא אלא דבעל הויא: אי נמי הלכה כסנא קמא. דאמר אין לריך להפר דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. זהו הפירוש הנכון אף על פי שלא פירש כן רש"י ז"ל בפרק אע"פ: שאני קונמום הואיל ואדם אוסר פירות חבירו עליו. מאי קא פרכת מהקדש לקונמות אף על גב דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אדם אוסר דבר שלא בא לעולם דאשכחן מילתא דאיתא בקונמות וליתא בהקדש שהרי אע"פ שאין אדם מקדיש פירות חבירו אדם אוסר פירות חבירו עליו וכיון שכן אדם אוסר נמי דבר שלא בא לעולם דהא פירות חבירו לדידיה כדבר שלא בא לעולם דמי דלית ליה בהו מידי: אמר ליה אביי בשלמא אדם אוסר פירום חבירו עליו שהרי אדם אוסר פירוחיו על חבירו. אין ודאי קושטא קאמרת דפירות חבירו כדבר שלא בא לעולם דמי מיהו ממקום שבאת דאת לא משכחת בקונמות דאדם אוסר אלא היכא דהוי חד מינייהו ברשותיה או הפירות או האדם הנאסר בהם ומשום הכי אדם אוסר פירות חבירו עליו דנהי שהפירות אינן ברשותו גופיה מיהם ברשותו הוא דכי היכי דאדם אוסר פירותיו על חבירו אע"פ שחבירו אינו ברשותו כיון שהפירות ברשותו דאלמא בחד מינייהו סגי ומיהא שפיר איכה למילף דאדם אוסר דבר שלא בה לעולם דדבר שלא בה לעולם כפירות חבירו דמי: אלא יאסור דבר שלא בה לעולם על הבירו. דומיא דמתניתין שאוסרת מעשה ידיה שלא באו לעולם על בעלה הא לא מלית למיפשט לאיסורא אדרבה ממקום שבאת איכא למילף היתרא שהרי אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו ודבר שלא בא לעולם על חבירו כפירות חבירו על חבירו דמי: אלא אמר רב הונא בריה דרב יהושע באומרת יקדשו ידי לעושיהן וכו'. מתניתין היא דמוקמא בהכי הלכך כיון דידים איתנהו בעולם לריך להפר: וכי אמרה הכי קדשי. בתמיה והא משתעבדין ידיה לבעלה. אפילו למאן דאמר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם פריך דכי האי גוונא לא מהני דאפילו איהו לא קאמר אלא באומר בפירוש שיחול אותו דבר באותו זמן שאפשר לו לחול כההיא דתנן לאחר שאתגייר לאחר שיחליץ ליך יבמיך [כחובות נה:] אבל סתמא ודאי מהשחא משמע. ומפרקינן דאמרה לכי מגרשה ומשום הכי מהני שהרי פירשה דבריה שיחול נדרה בזמן שראוי לו לחול: השחה מיהם לה מיגרשה וממחי דכי המרה הכי מהניה. כלומר חירצם למ"ד חדם מקדיש דבר שלא בא לעולם דבהאי לישנא דקאמרה לדידיה ודאי מהני אבל למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם אפיי אמרה הכי היכי מהני:

> אף בקונס אין אדם אומר פירות חבירו על חבירו לומר קונס פירותיך עליך (שם). באומרת יקדשו ידי לעושיהם. למי שבראם (קדושין שג) שהמלאכה כמי שבאת לעולם, ועל הגירושין שלא באו קא מסיק ואזיל, ומתני באומר מעשה ידיך הקדש (בתובות נט). השתא מיהת לא מגרשה. כלומר מירצת לא בא לעולם דמלאכה, לא בא לעולם דגירושין לא מירצת, דאילו השתא לית לה רשותא לאקדושיה והיכי קדיש לקמיה (שם).

בשלמא אדם אוסר פירות חבירו. אע"פ שאינו שלו שכן אדם אוסר פירומיו על חבירו וחבירו אינו ברשומו אע"פ דדבר האסור אינו ברשומו יאסור דבר שלא בא לעולם על מבירו שכן אין אדם אוסר פירות חבירו על מבירו וקונמות מעשה ידיה] דממנימין אינה בעולם והיכי מלי אסרה לבעל: באומרת יקרשו ידי לעושיהם. דידים אימנהו בעולם הרי הוא כמי שהמלאכה נמי היה בעולם: והא משתעבדא ידיה לבעלה. ולא חל הקדש: דאמרה לבי מגרשה. יהיו קדושים. ומנא תימרא דבי אמרה הבי מהני. כיון דאילו השתא לית ליה רשות לאיקדושי היכי קדוש לקמיה ובפרק אע"פ גרסיען

ומי איכא מידי דמעיקרא לא קדוש והשתא קדוש:

פירוש הרא"ש

הרי זו עושה ואובלת. בפרק אע"פ (נח:) איכא דמוקי לה במעלה לה מזונות ואין מעלה לה מעה כסף וקסברי דמעה כסף מחת מעשה ידיה ומזונות חחת מותר וכיון דאין מעלה לה מעה כסף טושה ואוכלת דאין יכול להקדיש מעשה ידיה: ומותר קאמר ר"מ דקדיש כיון דמעלה לה מזונות ורבי יוחנן הסגדלר קאמר חולין דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם: וב"ח בי קאשר שמואל, הלבה ברבי יוחנן להעדפה. כלומר בהא פליג אר"ע בהעדפה דסבר דהעדפה דבעל ומשום העדפה אין צריך להפר אבל בהא דקאמר במעשה ידיה לא סבר כווסיה הכי גרס ר"ח ולימא הלכה כר" יוחנן להעדפה אי נמי אין הלכה ע אי נמי הלכה כת"ק: שאני קוגמות. דחמירי טפי דכיון דאוסר פירות חבירו עליו דאינן ברשוחו משא"כ בהקדש אוסר

א) [כתובות נט. ושם כל הסוגיא], ב) ס"א אין, משום דשעבודי משעבדת ליה ולאו כל כמינה דמפקעת ליה לשעבודי: 🙎 בב' הרי זו טושה ואוכלח. לדברי הכל. ואמרינן התם במסכת כתובות הסוגיא], ב) ס"א אין, הסוגיא], ב) ק"א אין, ג) [קדושין סג.], ד) [דף בפרק אע"פי דבשאין מעלה לה מזונות קא מיירי ואמרי' עושה ואוכלת דקסבר ר"ע דהעדפה דידה היא וחייל עלה נדרה דהא לא משעבדא 🛮 פשיטא דכיון דאין מעלה לה מזונות ודאי עושה ואוכלת דממאי נח:], ס [שייך עוד לע"ח], ו) ע"כ שייך לע"ח, מתפרנסת ואמרי׳ סיפא אינטריכא ליה למיתני: והמותר ר"מ אומר

הקדש. דקא סבר אע"ג דמעשה ידיה אינו יכול להקדיש הואיל ואינה הוהות הר"ח ניזונית משלו מ"מ מותר על מזונותיה (מ) גמ' והמותר (ר' מאיר) יכול להקדיש שיהא קדוש לאחר תח"ת. ונ"ב ס"ח רבי טרפון: (ג) שם חי נמי מיתתה: ור' יוחגן הסנדלר אומר הלכה נ"ב גירסת רש"י בפ' אע"פ אי נמי אין הלכה כת"ק אי נמי הלכה חולין. דקסבר אין אדם יכול להקדיש דבר שלא בא לעולם לכשיבא לעולם לא יהא שלו אלא לאחר זמן: ואמר כר"ע וכך נראה מפירוש שלפנינו דכך הוא גורס אבל ר"ת ור"ח גורסים שמואל. התם הלכה כר' יוחנן הסנדלר (מ) דתקנו לה חכמים מעה כסף איפכא וע"ש: (ג) רש"י מיפכח ועים. מא יש ד"ה ואמר שמואל וכו" כר"י הסנדלר ומוקי לה תחת מותר מעשה ידיה דאי במעלה לה אפילו בחייה שלו היא וקשיא התם בשאין מעלה לה מעה כסף דתקנו לה חכמים: (ד) ד"ה לימה אין דשמואל אדשמואל: וכי תימא כי אמר שמואל הלכה כרבי יוחכן בן נורי הלכה כת"ק אי גמי הלכה כר' עקיבא דמוקי לטעמי': (ה) ד"ה אלא בהעדפה. כלומר הלכה כר' יוחנן ב"נ דאמר יפר והיינו טעמא דיפר משום למערי לשלי קונמות למר וכו' ושלי קונמות וכו' הס"ד ולח"כ מ"ה הכי גרסינן למר ליה אביי בשלמל אדם אוסר פירות בשלמל אדם אוסר פירות העדפה ולא משום גירושין: לימא (ד) הלכה כרבי עקיבא. דמוקי לטעמיה משום העדפה אלא מדקאמר הכי ש"מ כדאשמעינן מעיקרא ולעולם קשיא דשמואל אדשמואל: אלא אמר זכירו עליו שבאותו ענין יש בו כח לכך די״ל יאסרו פירותיו על חנירו אלא יאסור דבר שלב"ל על חבירו שהרי אין בו כח לאסור וכו׳ ולהכי רב יוסף. לעולם קסבר שמואל אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם: ושאני קונמום וכו'(ם) ה"ג אמר לי' מי וכו׳ דהויין של בעל היאך יכולה:

תוספות

עושה ואוכלת. שאין מעשה ידיה קדוש על פיו ובפרק אע"פ (דף נה:) מפרש שמעלה לה מווטת ולא מעלה לה מעה כסף ומעה כסף מעה כסף ומעה כסף תחת מעשה ידיה ומזונות תחת מותר: והמותר נחות ר"מ אומר הקדש. [איכא] דאמר התם שאינו מעלה לה מעה כסף ולא מזונות ומותר אינו קדוש אלא ומותר אינו קדוש אלא לאחר מיתה ואיקדוש הכל ומותר ר"ל מה שישתייר ומותר ר"ל מה שישתייר לאחר מיתה שלא אכלה: מחלין. שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם: ובי תימא כי אמר שמואל הלכה כרבי יוחגן ב"ג להעדפה. כלומר נדין יוחנן ב"נ בי עקיבא דפליג רבי לפכיג במתניחין ארבי עקיבא דאמר שמא תעדיף דסבר דהעדפה הויא לעלמה ורבי יוחנן בן נורי סבר דהויא לעלמו ובהך דינא פסק שמואל כר' יוחנן אבל ודאי לא סבר דקדשה מעשה ידיה כלל דאין אדם מקדיש לבר שלא בא לעולם: זכו שנו כזו נשונט. זכי גרים רבינו חגנאל ולימא הלכָה כרבי יוחגן בן נורי להעדפה וא"נ אין הלכה כר' עקיבא א"נ הלכה כת"ק: שאני הוגמות. דאמר רבי יוחט קובשות למנה רבי יוחק דחיילי על דבר שלא בא לעולם מתוך שהוא תופס נעונם נונון שהיה מופס מדבר שהין סתם הקדש מופס הלדם מופס דהדם מופס דהדם מופס דהדם מירות חבירו עליו ובלשון שלה בה לעולם משה"ב בהקדש והשתא ס״ד דה״ה דתאסור האשה על בעלה בקונם כי היכי דאסרה על נפשה ואני מתיר:

י הי של מעולם: בשלמא אדם אומר פירות חבירו עליו. אע״פ שהפירות אין נרשותו: שהרי אדם אומר פירותיו על חבירו. אע״פ שלמירות אין נרשותו: שלא הא אומר פירותיו על חבירו. אמ״פ שלון הנירו בא לעולם על חבירו. ראימא תכיי נכל שלא מא לעולם על חבירו. ראימא תכיי נכל שלא מא לעולם על חבירו אין אדם אומר פירות חבירו על חבירו. כיון דאימא מחביב הגאסף אינו נרשותו וגם מי שמסקר עליו אינו ברשותו קונמות דמתני היא מקדשת מעשה ידיה שלא גאו לעולם על בעלה: דידים איתנהו בעולם. וכל מלאכה שתעשה בידיה מהא קדושה: לבי בגרשה. אא פקע שעבוד הבעל ומל הקדש: ומכאי דבי אמרה הבי כהגי. כיון דעתה אינה יכולה להקדישן ובפרק אע״פ גרסיטן ומי איכא מידי דאילו השתא לא קדוש ולקמיה קדוש: